

Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Yaşantısı ile İlgili Bilgi Kaynaklarının ve Evlilik Öncesi Eğitim İhtiyaçlarının İncelenmesi*

Investigation of Information Resources about Marriage and Premarital Training Needs of University Students

Doç. Dr. Zeynep HAMAMCI**

Arş. Gör. Ahmet BUĞA***

Uzm. Psi. Dan. Şenol DURAN

Öz

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı ile ilgili bilgileri elde etmek için başvurdukları kaynakların incelenmesi ve evlilik öncesi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesidir. Araştırma grubu, Gaziantep Üniversitesinin değişik fakültelerinde okuyan 325 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veriler araştırmacı tarafından geliştirilen Demografik Bilgi Formu ve Evlilik Öncesi Eğitim İhtiyaçlarını Belirleme Anketi kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmada üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı ile ilgili bilgi ve becerilerini çoğunlukla arkadaşlarıyla konuşarak, evli bireyleri gözleyerek ve televizyon programları vasıtasıyla öğrendikleri bulunmuştur. Araştırmada öğrencilerin en fazla çiftler arasındaki bağlılığı geliştirme, iletişim becerilerini geliştirme, anne baba olmayı öğrenme ve boşanmayı önleme konularında eğitim almak istedikleri belirlenmiştir. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin çoğunluğu evlilik öncesinde eğitim almak istediklerini ve böyle bir eğitim programına henüz ilişkileri yokken katılmak istediklerini belirtmişlerdir.

Anahtar kelimeler: evlilik, üniversite öğrencileri, bilgi kaynağı ve eğitim ihtiyacı.

Abstract

The purpose of this study is to investigate the information resources used in order to obtain necessary knowledge about marriage and premarital training needs of the university students. The sample of the study consists of 325 students attending various faculties of Gaziantep University. The Demographic Information Form and Premarital Training Needs Questionnaire developed by the researcher were used in order to collect the data in the study. In the study, it has been found that university students learn information pertaining to marital life by talking with their friends, observing married individuals and through TV programs. It has been determined that the students would like to improve themselves about developing dedication and communication skills between partners, learning how to be parents and about prevention of divorces. Most of the university students have expressed that they want to undergo training before marriage and attend when they do not have such relationships yet.

Keywords: marriage, university students, information resource and training need.

* "V. Üniversiteler Psikolojik Danışma ve Rehberlik Sempozyumu"nda sunulmuştur. Mersin 2010

** Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, RPD ABD

*** Gaziantep Milli Eğitim Müdürlüğü

1. GİRİŞ

Evlilik hayatındaki en önemli kararlardan birisi, belki de en önemlisidir. Evlilik kararı öncesinde kendi özelliklerinin farkında olan kişi, öncelikle kendisi için nelerin vazgeçilmez olduğunu ve evleneceği kişide neleri aradığını çok iyi bilmeli ve ardından karşısındaki kişinin bu özelliklere ne ölçüde sahip olduğunu çok iyi değerlendirmelidir. En son olarak eş seçimi ile ilgili kararını vermelidir (Şenel-Günayer, 2004).

Üniversite gençliği üzerinde yapılan araştırmalar, karşı cins arkadaşılığının eş seçimini büyük bir oranda etkilediği yönünde sonuç vermiştir. Bireyler karşı cins arkadaşılıkları sırasında ileride kuracakları ailede karşılaşılabilecekleri olası problemlerin bir kısmını yaşamakta ve iki cins birbirlerini tanıma yönünde olumlu ve olumsuz yaşantılar kazanmaktadır. Bunun sonucunda çiftler kazandığı deneyim ve geliştirdiği ölçütlere göre eş seçimi yapmaktadır. Eş seçiminden önceki arkadaşlık dönemi özenle sürdürülmesi ve iyi değerlendirilmesi gereken bir zaman dilimi olarak görülmektedir (Özabacı, 2004).

2009 yılı verilerine göre ülkemizde ortalama ilk evlenme yaşı erkekler için 26 kadınlar için 23 olarak belirlenmiştir. Demografik araştırmalar da evlilik yaşının ülkemizde özellikle kadınlar da çok düşük olduğunu göstermektedir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2009). Üniversite öğrencilerine kendileri için en uygun evlenme yaşının hangi yaş olduğuyla ilgili beklentilerinin sorulduğu başka bir araştırmada ise katılımcıların % 52,2'si en uygun evlenme yaşını 26-29, % 37,1'i ise 22-25 olarak belirtmişlerdir (Ondaş, 2007). Bu sonuçlar gençlerin çok erken yaşlarda evlilik beklentisi içerisine girdiklerini ortaya koymaktadır. Bir evliliği başlatmak ve bir ilişkiyi sürdürmek için gerekli iletişim, çatışma ve problem çözme gibi becerilere sahip olunmadan, evlilikle ilgili rollerin ve beklentilerin farkında olunmadan evliliğe başlamak evliliğin sağlıklı bir şekilde yürütmesine engel olmakta, ilişkilerin mutsuz devam etmesine ya da boşanmayla sonuçlanmasına yol açabilmektedir.

Ülkemizde evliliğe hazırlık programlarının gerekliliği incelendiğinde; araştırmalar da eşler arasındaki iletişim yetersizliğinden kaynaklanan bazı sorunların çözüme ulaşmadan devam ettiğini ve bu yüzden evli bireylerin yaklaşık % 96'sının sık sık tartıştıklarını göstermektedir (Özgüven ve Sayıl, 1999). Psikiyatri kliniklerine başvuran vakaların sorun alanları incelendiğinde ise başvuranların genellikle evli bireyler olduğu (Öyekçin, 2008) ve evlilik ilişkileri ya da eşle yaşanan sorunlar nedeniyle yardım almak istedikleri anlaşılmaktadır (Özgüven ve Sayıl, 1999).

Yine ülkemizde 2007 yılında 94.219 çift boşanırken, 2008 yılında bu sayı 99.663'e yükselmiştir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2009). Özellikle yeni evli çiftlerde görülen boşanma oranlarındaki bu artış, ülkemizde bireylerin evlilik öncesinde desteklenmeye ihtiyacı olduğunu göstermektedir. III. Aile Şurası kararları incelendiğinde ise; "Aile eğitimi ve sağlığı konusunda yaygın eğitim ve temel sağlık hizmeti veren kurumlar ve çok amaçlı toplum merkezlerinin yaygınlaştırılması ve hizmet kapsamı artırılarak etkililiklerinin artırılması gerektiği" belirtilmektedir. Aynı şurada özel konulara ilişkin öneriler olarak evliliklerin sorunsuz başlaması için, evliliğe uyum ve evlilikte iletişim gibi konularda gençlerin ve eş adaylarının, bilinçlendirilmesi, eğitim verilmesi, tüm bu çalışmalarda halkın katılımının sağlanması için toplum liderlerinin, çocuk gelişim ve eğitim uzmanı, öğretmen, ebe, hemşire, psikolog, doktor, sosyal hizmet uzmanı, sosyolog ve ev ekonomistleri gibi meslek gruplarının öncelikle harekete geçirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Devlet Bakanlığı Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, 1998).

Son yıllarda evlilik ve aile danışmanlığı alanında evli çiftlerin ilişkilerini düzenlemekten veya parçalanmak üzere olan bir evliliğe yönelik klinik müdahalelerden daha çok erken dönemde evliliğin korunmasını sağlayacak önleme hizmetleri üzerinde durulmaktadır (Markman, Floyd, Stanley ve Storaasli 1988). Bu nedenle bireyler evlendikten sonra ortaya çıkacak olan evlilik

sorunlarına yönelik müdahaleler geç kalınmış bir yardım olabilir. Ülkemizde gençlerin, daha sağlıklı bir aile yapısı kurabilmeleri, sorumluluklarını ve kendilerini nelerin beklediğini bilmeleri, gelecekte evlilik ilişkisinin sağlıklı yürüyebilmesini sağlayacak iletişim, problem çözme ve çatışma çözme gibi becerilere sahip olabilmeleri ve evlilikle ilgili gerçekçi beklentilere sahip olabilmeleri için evlenmeden önce eğitim almaları oldukça önemlidir. Bu konuda yapılan araştırmalarda da gençlerin evlilik öncesi eğitim almaya çok olumlu baktıkları ve evlilik öncesinde bu tür eğitim programlarına katılmayı istedikleri belirlenmiştir (Duncan, Box ve Silliman, 1996; Martin, Specter, Martin ve Martin, 2003; Silliman, Schumm ve Jurich, 1992; Silliman ve Schumm, 2004). Ülkemizde boşanmış çiftler üzerinde yapılan bir araştırmada ise çalışmaya katılan boşanmış çiftlerin büyük bir çoğunluğunun evlilik öncesi eğitim alsalardı sorunlarının daha kolay çözülebileceğine ve evlilik öncesinde alınacak eğitimin evliliklerine olumlu katkı getireceğine inandıkları bulunmuştur (Sürerbiçer, 2008).

Yurt dışında nişanlı ya da duygusal ilişkiler yaşayan bireylerin ilişkilerini geliştirmeye ve onları evliliğe hazırlamaya yönelik pek çok program bulunmakta (Bagarozzi, Bagarozzi, Anderson ve Pollane, 1984; Butler ve Wampler, 1999; Hendrix ve Hunt, 1999; L'abate, 1999; Miller ve Sherrard, 1999; Stanley, Blumberg ve Markman, 1999) ve bu programlar oldukça yaygın bir şekilde uygulanmaktadır. Literatürde yapılan araştırmalar da bu programların çiftler üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermektedir. Örneğin bu konuda yapılan bir çalışmada bireylerin duygusal ilişki yaşarken ya da evlilik öncesi eğitim almaları sonucunda partnerlerine kendini daha fazla açtıkları (Zoost, 1973), akılcı olmayan inançlarının azaldığı (Bagarozzi ve ark., 1984) ve ilişki doyumlarının arttığı, problem yoğunluklarının azaldığı (Markman, ve ark., 1988; Long, Angera, Carter, Nakamoto, ve Kalso, 1999) ve çatışma çözme becerilerinin geliştiği (Shumate, 1997) bulunmuştur.

Ülkemizde ise ilişki geliştirme programları daha

çok evli çiftler üzerinde yoğunlaşmaktadır (Ersanlı ve Kalkan, 2003; Ersanlı, 2007; Kalkan ve Ersanlı, 2008; Kalkan ve Ersanlı, 2009; Kalkan, 2002; Sevim-Aydemir, 1996). Evlilik öncesi ilişkileri geliştirmeye yönelik müdahale programları oldukça sınırlı şekilde uygulanmaktadır. Yalnızca Yılmaz (2009) ve Yalçın (2010) tarafından gerçekleştirilen araştırmalarda evlilik öncesi eğitim almanın çiftler üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Ülkemizde evliliğe hazırlık eğitimi çalışmaları yaygınlaşmadan önce gençlerin evlilik öncesi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi ve programların bu ihtiyaçları temel alarak geliştirilmesi oldukça önemlidir. Yurtdışında hem lise hem de üniversite öğrencilerinin evlilik öncesinde hangi konularda eğitim almaya gereksinim duyduklarını inceleyen araştırmalar bulunmaktadır. Örneğin Koval (1992) gençlerin en fazla iletişim becerileri, problem çözme stratejileri, çocuk yetiştirme, boşanmayı önleme ve ilişkideki zayıf ve güçlü yanları fark etme konularında eğitim almak istediklerini bulmuştur (Akt., Duncan ve ark., 1996). Bir başka çalışmada Silliman ve Schumm (2004) ergenlerin evlilik yaşantısı ile bilgileri edinmek için arkadaşlarına, ailelerine başvurdukları ya da kişisel yaşantıları ile bilgileri elde ettiklerini belirlemiştir. Aynı araştırmada ergenlerin sıklıkla başvurdukları bu kaynakları oldukça yararlı olarak algıladıkları, en fazla paranın idare edilmesi, iletişim, çatışma çözümü, anne baba olma ve evlilikle ilgili beklentiler konularında eğitim almak istedikleri belirlenmiştir. Duncan ve arkadaşları (1996) da gençlerin büyük bir çoğunluğunun evlilikle ilgili bilgiye ihtiyaç duyduklarını ve kendileri için önemli kişilerden almak istediklerini bulmuştur.

Ülkemizde bu konuda yapılmış sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Şen (2009) evlenmek üzere yetkili kurumlara başvuran nişanlı çiftlerin, evlilik öncesi eğitim konusundaki eğitim ihtiyaçlarını incelemiştir. Araştırmada çiftlerin iletişim, çatışmayı önleme, sorun çözme, empati, cinsel konular ve aile planlama yöntemleri konularında bilgilerinin yetersiz olduğunu bulmuştur. Sürerbiçer (2008) de boşanmış bireylerin deneyimlerine göre

evlilikle ilgili eğitim gereksinimlerini incelemiştir. Araştırmada boşanmış çiftlerin evlilik eğitim programlarının içeriğinde yer almasını düşündükleri konuların evlenecek çiftlerin birbirlerini tanımalarının önemi, evliliği olumsuz etkileyebilecek alışkanlıklar, tutum ve davranışlar, evlilikte ailelerle ilişkiler, etkili iletişim becerileri ve çatışma çözüm yöntemleri olduğu bulunmuştur.

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı ile ilgili hangi konularda bilgiye ihtiyaç duydukları incelenmiş ve böylece ileride gençlere yönelik evliliğe hazırlık programlarının geliştirilmesi için ilk verilerin elde edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada ayrıca ileride uygulanacak eğitim programlarının yapılandırılması açısından oldukça yararlı bilgiler sunabileceği düşünüldüğünden üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı ile ilgili başvurdukları bilgi kaynakları da incelenmiştir. Araştırmada bu genel amaca ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır.

1. Üniversite öğrencilerinin evlilik öncesi eğitim alma konusundaki isteklilik düzeyleri nedir?
2. Üniversite öğrencilerinin evlilik öncesi yapılacak bir eğitimin yapısına ilişkin görüşleri nedir?
3. Üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı konusundaki bilgilerini artırmak için başvurdukları kaynaklar nelerdir?
4. Üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı konusundaki bilgilerini artırmak için başvurdukları kaynaklarda cinsiyetlerine ve sınıf düzeyine göre bir fark var mıdır?
5. Üniversite öğrencileri evlilik yaşantısı konusundaki bilgilerini artırmak için başvurdukları kaynaklardan hangilerini yeterli olarak algılamaktadırlar?
6. Üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı konusundaki bilgilerini artırmak için başvurdukları kaynakları yeterli olarak algılamalarında cinsiyetlerine ve sınıf düzeylerine göre bir fark var mıdır?
7. Üniversite öğrencileri evlilik yaşantısı konusunda

evlilik öncesinde hangi konularda eğitime ihtiyaç duymaktadırlar?

8. Üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı konusunda evlilik öncesinde almak istedikleri eğitim konularında cinsiyetlerine ve sınıf düzeylerine göre bir fark var mıdır?

2. YÖNTEM

2. 1. Araştırma Grubu

Araştırma grubu, Gaziantep Üniversitesinin değişik fakültelerinde okuyan 325 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerin yaş ortalamaları 21.26 (Ss=2.05) olup, yaş dağılımları 18 ile 28 arasında değişmektedir. Öğrencilerin sınıf düzeyleri incelendiğinde, grubun % 24.3'ü birinci sınıf, % 20,6'sı ikinci sınıf, % 27.1'i üçüncü sınıf ve % 28'i dördüncü sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 52'si erkek, % 42'si de kadındır. Öğrencilerin ilişki durumları incelendiğinde; öğrencilerin % 29'unun halihazırda duygusal bir ilişkisi bulunmakta olup, ortalama ilişki süreleri 19.5 (Ss=19.35) aydır.

2. 2. Ölçme Araçları

Demografik Bilgi Formu: Araştırmada üniversite öğrencilerinin kişisel bilgilerini edinmek için araştırmacılar tarafından oluşturulan Demografik Bilgi Formu kullanılmıştır. Bu formda öğrencilerin cinsiyeti, yaşları, sınıf düzeyleri, sosyo-ekonomik düzeyleri, anne babalarının eğitim durumları, aile yapıları, ilişki durumları, ilişki süreleri ve ileride bir evlilik öncesi eğitime katılım katılmama konusundaki düşünceleri sorulmuştur.

Evlilik Öncesi Eğitim İhtiyaçları Belirleme Anketi: Araştırmada öğrencilerin evlilik hakkında hangi kaynaklardan bilgi edindiklerini ve evlilik öncesinde hangi konularda bilgiye ihtiyaç duyduklarını belirlemek için araştırmacılar tarafından Evlilik Öncesi Eğitim İhtiyaçları Belirleme Anketi geliştirilmiştir. Geliştirilen anket dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde evlilik öncesi eğitimin yapısına (katılım şekli, oturum sayısı, veriliş

şekli vb.) yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde evlilik yaşantısı ile ilgili konularda bilgi ve beceri elde etmek için başvurulabilecek kaynaklar sunulmakta ve katılımcılara bu kaynaklardan hangilerini kullandıkları sorulmaktadır. Anketin bu bölümünde evlilik yaşantısı ile ilgili kullandıkları bilgi kaynaklarını kullanma sıklıklarına göre en fazla başvurdukları kaynakları sıralamaları istenmektedir (1, 2, 3,..şeklinde). Anketin üçüncü bölümünde ise başvurdukları bu bilgi kaynaklarını ne düzeyde yeterli olarak algıladıklarını beşli bir dereceleme ölçeği üzerinde işaretlemeleri istenmiştir (1= hiç yeterli değil, 5= çok yeterli). Anketin son bölümünde ise evlilik öncesi eğitimle ilgili değişik konu başlıkları sunulmakta ve hangi konularda eğitim almalarının daha önemli olduğunu beşli bir dereceleme ölçeği üzerinde işaretlemeleri istenmektedir (1= hiç önemli değil, 5= çok önemli) .

Anketteki yer alan maddeler hazırlanırken ilgili literatür incelenmiş, bu konuda daha önce geliştirilen ölçme araçlarındaki maddelerden de yararlanılmıştır. Daha sonra geliştirilen ankete son şekli verilmek üzere anketin içeriği hakkında uzman görüşü alınmıştır.

2. 3. İşlem

Araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden öğrencilere veri toplama araçları sınıf ortamında dağıtılmıştır. Öğrencilere araştırmanın amacı hakkında kısaca bilgi verildikten sonra, öncelikle yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi gibi demografik bilgilerin yer aldığı kişisel bilgi formunu, ardından diğer ölçme aracını doldurmaları istenmiştir. Uygulama yaklaşık 40-50 dakika sürmüştür. Veriler araştırmacılar tarafından 2009-2010 öğretim yılının bahar döneminde toplanmıştır.

2. 4. Verilerin Analizi

Araştırmada üniversite öğrencilerinin bilgi kaynakları ve eğitim gereksinimlerinin belirlenmesinde betimsel istatistik teknikleri kullanılmıştır. Çalışmada demografik değişkenlere göre kullanılan bilgi kaynaklarında ve eğitim ihtiyaçlarında bir fark olup olmadığı t testi, varyans analizi ve kay-kare testi kullanılarak incelenmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin evlilik öncesi eğitim almaya ilişkin görüşleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Öncesi Eğitim Almaya İlişkin Görüşleri

Eğitim Alma İsteği		n	\bar{X}	Ss	p
Cinsiyet	Kadın	169	4.02	1.05	.000
	Erkek	156	3.34	1.31	
Sınıf	1. Sınıf	79	3.86	1.21	.133
	2. Sınıf	67	3.89	.98	
	3. Sınıf	88	3.53	1.37	
	4. Sınıf	91	3.57	1.25	
İlişki Durumu	Nişanlı/Sözlü/Flört	94	3.86	1.25	.129
	İlişki Yok	231	3.63	1.22	

Tablo 1 incelendiğinde öğrencilerin evlilik öncesi yapılacak bir eğitime katılmak istedikleri görülmektedir. Üniversite öğrencilerinin evlilik öncesi eğitime katılma isteklilik düzeylerinde cinsiyetlerine, sınıf düzeylerine

ve ilişki durumlarına göre bir fark olup olmadığı incelendiğinde cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < .05$) . Buna göre kız öğrenciler erkek öğrencilere göre böyle bir eğitime daha çok katılmak istemektedirler.

Tablo 2: Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Öncesi Eğitim Almaya İlişkin Görüşleri

Eğitim Yapısı		n	%
Eğitim Zamanı	Nişanlıyken	96	29.5
	Sözlüyken	57	17.5
	Flört ederken	71	21.8
	Herhangi bir ilişki yokken	101	31.1
Eğitime Katılım Şekli	Tek Başına	122	37.5
	Partner ile birlikte	203	62.5
Eğitim Süresi	1 (tek oturum)	28	8
	2-3 oturum	74	22.8
	4-5 oturum	78	24
	6-7 oturum	46	14.2
	8-9 oturum	33	10.2
	10-11 oturum	19	5.8
	12 veya daha fazla oturum	43	13.2
Eğitim Veriliş Şekli	Geniş gruplara yönelik	27	8.3
	Küçük gruplara yönelik	65	20
	Bireysel yardım şeklinde	223	68.6
	Kişisel yardım materyalleri yoluyla	10	3.1

Tablo 2'deki bulgular incelendiğinde öğrencilerin % 31.1'inin herhangi bir ilişkileri yokken, % 68.9'unun ise flört, sözlü ya da nişanlıyken evlilik öncesi eğitim almak istedikleri belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun (% 62.5) evlilik öncesi eğitime partnerleri ile birlikte katılmak istedikleri ve eğitimin bireysel yardım şeklinde (% 68.6) yapılmasını tercih ettikleri belirlenmiştir. Yine öğrenciler yapılacak bir eğitimin süresini (% 24) 4-5 oturum olarak istediklerini belirtmişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı ile ilgili konularda bilgilerini arttırmak için hangi kaynaklara başvurdukları incelenmiştir. Aşağıda verilen Tablo 3'te görüldüğü üzere, üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı ile ilgili bilgi ve becerilerini çoğunlukla arkadaşlarıyla konuşarak, evli bireyleri gözleyerek ve televizyon programları vasıtasıyla edindikleri anlaşılmaktadır. Öğrencilerin bu konuda bilgi almak için en az radyo programlarına, uzman kişilere ve dergilere başvurdukları bulunmuştur.

Tablo 3: Üniversite Öğrencilerinin Evlilikle İlgili Başvurdukları Bilgi Kaynakları

Bilgi Kaynakları	Kadın		Erkek		Genel		χ ²	p
	n	%	n	%	n	%		
Arkadaşlarla konuşarak	124	73.4	101	64.7	225	69.2	2.83	0.92
Evli bireyleri gözleyerek	121	71.6	96	61.5	217	66.8	3.69	.054
Televizyon programları	94	55.6	75	48.1	169	52	1.85	.174
Gazeteler	75	44.4	68	43.6	143	44	.020	.886
Kitap	84	49.7	54	34.6	138	42.5	7.55	.006
İnternet	67	39.6	59	37.8	126	38.8	.114	.736
Anne baba ile konuşarak	74	43.8	44	28.2	118	36.3	8.51	.004

Akrabalarla konuşarak	49	29	36	23.1	85	26.2	1.47	.225
Video ve filmler	33	19.5	42	26.9	75	23.1	2.50	.114
Dergiler	41	24.3	26	16.7	67	20.6	2.85	.091
Uzman kişiler	35	20.7	27	17.3	62	19.1	.608	.435
Radyo programları	17	10.1	13	8.3	30	9.2	.288	.591

Üniversite öğrencilerinin cinsiyete göre başvurdukları bilgi kaynaklarında anlamlı bir fark olup olmadığı incelendiğinde ise kitap okuma ($\chi^2=7.55$ $p<.006$) ve anne-baba ile konuşarak ($\chi^2=8.51$ $p<.004$) bilgi edinmeyi

kız öğrencilerin, erkek öğrencilerden daha fazla kullandıkları belirlenmiştir. Sınıf düzeyine göre öğrencilerin başvurdukları kaynaklarda anlamlı bir fark olup olmadığı Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4: Sınıf Düzeyine Göre Üniversite Öğrencilerinin Evlilikle İlgili Başvurdukları Bilgi Kaynakları

Bilgi Kaynakları	1.sınıf		2. sınıf		3. sınıf		4. sınıf		Genel		χ^2	p
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Gazeteler	34	43	24	35.8	44	50	41	45.1	14	44	3.17	.365
Dergiler	18	22.8	8	11.9	20	22.7	21	23.1	67	20.6	3.88	.274
Kitaplar	42	53.2	29	43.3	32	36.4	25	38.5	13	42.5	5.65	.129
Televizyon programları	48	60.8	30	44.8	49	55.7	42	46.2	16	52	5.55	.135
Radyo programları	5	6.3	7	10.4	10	11.4	8	8.8	30	9.2	1.41	.703
Video. film vb.	18	22.8	12	17.9	30	34.1	15	16.5	75	23.1	9.25	.026
İnternet	33	41.8	30	44.8	34	38.6	29	31.9	12	38.8	3.14	.370
Uzman kişiler	21	26.6	8	11.9	17	19.3	16	17.6	62	19.1	5.22	.156
Anne- babayla konuşarak	35	44.3	27	40.3	28	31.8	28	30.8	11	36.3	4.62	.202
Akrabalar ile konuşarak	27	34.2	19	28.4	19	21.6	20	22	85	26.2	4.57	.206
Arkadaşlar ile konuşarak	50	63.3	49	73.1	63	71.6	63	69.2	22	69.2	2.01	.596
Evli bireyleri gözleyerek	60	75.9	39	58.2	59	67	59	64.8	21	66.8	5.37	.147

Tablo 4 incelendiğinde sınıf düzeyine göre başvuru bilgi kaynaklarından sadece video ve filmleri ($\chi^2=9.25$, $p<.026$) 3. sınıf öğrencilerinin diğer sınıflarda okuyan öğrencilere göre daha fazla kullandıkları bulunmuştur.

Araştırmada aynı zamanda üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı ile ilgili başvurdukları bilgi kaynaklarını ne derece yeterli olarak algıladıkları incelenmiştir. Bu analize ilişkin bulgular aşağıda Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5: Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Yaşantısı ile İlgili Başvurdukları Bilgi Kaynaklarına İlişkin Yeterlilik Algıları

Bilgi Kaynakları	n	\bar{X}	Ss
Gazeteler	325	2.04	1.10
Dergiler	325	2.16	1.15
Kitaplar	325	2.72	1.29
Televizyon programları	325	2.04	1.31
Radyo programları	325	1.67	1.15
Video. film vb.	325	2.09	1.41
İnternet	325	2.66	1.55
Uzman kişiler (psikolog. psikolojik danışman. aile ve evlilik danışmanları vb.)	325	3.25	1.69
Anne- babayla konuşarak	325	2.87	1.50
Akrabalar ile konuşarak	325	2.44	1.37
Arkadaşlar ile konuşarak	325	3.09	1.31
Evli bireyleri gözleyerek	325	3.23	1.52

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin evlilik hakkında bilgi edinmede en fazla uzman kişilere başvurmayı ve arkadaşları ile konuşmayı yeterli bilgi kaynağı olarak algıladıkları görülmektedir. Araştırmada öğrenciler gazeteleri, televizyon ve radyo programlarını kullanarak bilgi

edinmeyi ise en az yeterli olarak algıladıkları belirlenmiştir.

Öğrencilerin kullanılan bilgi kaynaklarına ilişkin yeterlilik algılarında cinsiyete göre anlamlı bir fark olup olmadığı Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6: Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Başvurdukları Bilgi Kaynaklarına İlişkin Yeterlilik Algıları

Bilgi Kaynakları	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	t	p
Gazeteler	Kadın	169	1.98	1.08	.87	.381
	Erkek	156	2.09	1.14		
Dergiler	Kadın	169	2.21	1.19	.80	.421
	Erkek	156	2.11	1.11		
Kitaplar	Kadın	169	2.87	1.27	2.18	.030
	Erkek	156	2.56	1.29		
Televizyon programları	Kadın	169	1.98	1.26	.82	.410
	Erkek	156	2.10	1.36		
Radyo programları	Kadın	169	1.69	1.11	.35	.727
	Erkek	156	1.64	1.19		
Video. film vb.	Kadın	169	2.07	1.41	.28	.777
	Erkek	156	2.11	1.41		
İnternet	Kadın	169	2.76	1.50	1.26	.206
	Erkek	156	2.55	1.59		
Uzman kişiler (psikolog. psikolojik danışman, aile ve evlilik danışmanları vb.)	Kadın	169	3.40	1.69	1.66	.097
	Erkek	156	3.08	1.69		
Anne- babayla konuşarak	Kadın	169	2.92	1.46	.68	.493
	Erkek	156	2.81	1.55		
Akrabalar ile konuşarak	Kadın	169	2.49	1.33	.69	.489
	Erkek	156	2.39	1.42		
Arkadaşlar ile konuşarak	Kadın	169	3.10	1.22	.15	.874
	Erkek	156	3.08	1.40		
Evli bireyleri gözleyerek	Kadın	169	3.14	1.47	1.13	.259
	Erkek	156	3.33	1.57		

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin evlilikle ilgili başvurdukları bilgi kaynaklarına ilişkin yeterlilik algılarında cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmuştur, buna göre kız öğrenciler kitapları erkeklere göre daha yeterli bulmaktadırlar ($t=2.18$, $p<.030$) .

Sınıf düzeyine göre öğrencilerin başvurdukları bilgi kaynaklarına ilişkin yeterlilik algılarında anlamlı bir fark olup olmadığı Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7: Sınıf Düzeyine Göre Üniversite Öğrencilerinin Başvurdukları Bilgi Kaynaklarına İlişkin Yeterlilik Algıları

Bilgi Kaynakları	Cinsiyet	n	X	Ss	F	p
Gazeteler	1. Sınıf	79	2.10	1.03	.51	.674
	2. Sınıf	67	1.97	1.07		
	3. Sınıf	88	2.12	1.13		
	4. Sınıf	91	1.95	1.18		
Dergiler	1. Sınıf	79	2.37	1.00	1.88	.133
	2. Sınıf	67	2.13	1.21		
	3. Sınıf	88	2.21	1.19		
	4. Sınıf	91	1.96	1.17		
Kitaplar	1. Sınıf	79	2.91	1.07	1.13	.336
	2. Sınıf	67	2.79	1.30		
	3. Sınıf	88	2.68	1.25		
	4. Sınıf	91	2.56	1.46		
Televizyon programları	1. Sınıf	79	2.29	1.25	2.35	.072
	2. Sınıf	67	2.02	1.40		
	3. Sınıf	88	2.10	1.32		
	4. Sınıf	91	1.76	1.25		
Radyo programları	1. Sınıf	79	1.88	1.27	1.52	.207
	2. Sınıf	67	1.52	1.13		
	3. Sınıf	88	1.69	1.11		
	4. Sınıf	91	1.57	1.08		
Video. film vb.	1. Sınıf	79	2.25	1.29	2.22	.085
	2. Sınıf	67	2.29	1.59		
	3. Sınıf	88	2.10	1.40		
	4. Sınıf	91	1.79	1.33		
İnternet	1. Sınıf	79	2.74	1.43	1.38	.247
	2. Sınıf	67	2.95	1.59		
	3. Sınıf	88	2.52	1.56		
	4. Sınıf	91	2.51	1.58		
Uzman kişiler (psikolog. psikolojik danışman. aile ve evlilik danışmanları vb.)	1. Sınıf	79	3.82	1.21	5.04	.002
	2. Sınıf	67	3.23	1.75		
	3. Sınıf	88	3.18	1.70		
	4. Sınıf	91	2.83	1.88		
Anne- babayla konuşarak	1. Sınıf	79	3.34	1.28	4.61	.004
	2. Sınıf	67	3.00	1.43		
	3. Sınıf	88	2.67	1.47		
	4. Sınıf	91	2.57	1.66		
Akrabalar ile konuşarak	1. Sınıf	79	2.74	1.26	1.69	.168
	2. Sınıf	67	2.38	1.25		
	3. Sınıf	88	2.32	1.49		
	4. Sınıf	91	2.34	1.42		
Arkadaşlar ile konuşarak	1. Sınıf	79	3.10	1.15	1.08	.356
	2. Sınıf	67	2.85	1.35		
	3. Sınıf	88	3.21	1.47		
	4. Sınıf	91	3.15	1.24		
Evli bireyleri gözleyerek	1. Sınıf	79	3.31	1.39	1.53	.204
	2. Sınıf	67	3.52	1.34		
	3. Sınıf	88	3.15	1.63		
	4. Sınıf	91	3.02	1.63		

Tablo 7 incelendiğinde evlilik yaşantısı hakkında bilgi almada uzman kişilere başvurmayı ($F=5.04$, $p<.002$) ve anne-babalarla konuşmayı ($F=4.61$ $p<.004$) 1.sınıf öğrencilerinin diğer sınıf öğrencilerine göre daha yeterli

olarak algıladıkları bulunmuştur.

Araştırmada öğrencilerin evlilik öncesi eğitim ihtiyaçları incelenmiş ve buna ilişkin sonuçlar Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8: Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Öncesi Eğitim Konularına İlişkin Görüşleri

Eğitim Konuları	Kız		Erkek		Genel		t	p
	\bar{X}	Ss	\bar{X}	Ss	\bar{X}	Ss		
Çiftler arasındaki bağlılığı artırma	4.43	.97	4.45	4.24	4.44	3.01	.05	.959
İletişim becerilerini geliştirme	4.40	1.10	4.16	1.18	4.29	1.14	1.90	.058
Anne baba olmayı öğrenme	4.46	1.00	4.07	1.21	4.27	1.12	3.22	.001
Boşanmayı önleme	4.39	1.07	4.12	1.22	4.26	1.15	2.10	.036
Ailede kararların alınması	4.45	4.08	3.98	1.28	4.23	3.08	1.37	.172
Problem çözme becerisini geliştirme	4.35	.88	4.07	1.05	4.22	0.97	2.59	.010
Stresle başa çıkmayı öğrenme	4.35	.89	4.02	1.06	4.19	0.99	3.02	.003
Birlikte zaman geçirme	4.01	1.13	3.78	1.22	3.90	1.18	1.75	.081
Cinsel yaşam (cinsellik konusunda bilgi, cinsel sorunlar vb.)	3.95	4.13	3.64	1.36	3.80	3.12	.91	.361
Anne, baba ya da yakın akrabalarla ilişkiler	3.74	1.28	3.75	1.23	3.74	1.25	.03	.975
Aile ile ilgili parasal işlerin idaresi	3.73	4.10	3.44	1.31	3.59	3.09	.82	.407
Boş zaman ilgi ve uğraşları	3.44	1.23	3.25	1.25	3.35	1.24	1.39	.163
Öfke kontrolü	4.30	1.01	3.98	1.26	4.15	1.15	2.52	.012
Evlilikle ilgili gerçekçi olmayan beklentileri fark etme ve bununla başa çıkabilme	4.33	1.05	4.03	1.17	4.19	1.12	2.41	.016
Ev ile ilgili görev ve sorumluluklar	4.11	1.14	4.12	2.61	4.12	1.98	.07	.943
Sosyal ilişkileri düzenleme	4.15	1.01	3.77	1.22	3.97	1.13	3.08	.002
Çatışma çözme becerisi	4.25	1.00	3.88	1.31	4.07	1.17	2.85	.005

Tablo 8'de sunulan değerlerden grubun en fazla çiftler arasındaki bağlılığı geliştirme, iletişim becerilerini geliştirme, anne baba olmayı öğrenme ve boşanmayı önleme konularında eğitim almak istedikleri görülmektedir. Cinsiyete göre öğrencilerin almak istedikleri eğitim konularında stresle başa çıkmayı öğrenme ($t=3.02$, $p<.003$), çatışma çözme ($t=2.85$, $p<.005$), sosyal ilişkileri düzenleme ($t=3.08$, $p<.002$), problem çözme ($t=2.59$, $p<.010$), öfke kontrolü ($t=2.52$, $p<.012$), boşanmayı ön-

leme ($t=2.10$, $p<.036$), evlilikle ilgili gerçekçi olmayan beklentilerle mücadele etme ($t=2.41$, $p<.016$), anne baba olmayı öğrenme ($t=3.22$, $p<.001$) konularında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla eğitim almak istedikleri belirlenmiştir.

Sınıf düzeyine göre ise öğrencilerin evlilik öncesi eğitim almak istedikleri konularda anlamlı bir fark bulunamamıştır. Buna ilişkin sonuçlar Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9: Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Düzeyine Göre Eğitim Almak İstedikleri Konular

Eğitim Konuları	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	F	p
İletişim becerisi (sözlü- sözsüz iletişim. etkili dinleme vb.)	1. Sınıf	79	4.49	.94	.120	.341
	2. Sınıf	67	4.26	1.20		
	3. Sınıf	88	4.22	1.23		
	4. Sınıf	91	4.19	1.17		
Stresle başa çıkma teknikleri	1. Sınıf	79	4.32	.87	1.35	.258
	2. Sınıf	67	4.05	.95		
	3. Sınıf	88	4.10	1.09		
	4. Sınıf	91	4.27	1.01		
Problem çözme becerisi	1. Sınıf	79	4.27	.83	.169	.917
	2. Sınıf	67	4.22	.88		
	3. Sınıf	88	4.17	1.07		
	4. Sınıf	91	4.21	1.06		
Çatışma çözme becerisi	1. Sınıf	79	4.05	1.13	.025	.995
	2. Sınıf	67	4.10	1.06		
	3. Sınıf	88	4.07	1.33		
	4. Sınıf	91	4.07	1.16		
Aile ile ilgili parasal işlerin idaresi	1. Sınıf	79	3.51	1.35	1.34	.260
	2. Sınıf	67	4.25	6.29		
	3. Sınıf	88	3.46	1.29		
	4. Sınıf	91	3.30	1.31		
Birlikte zaman geçirme	1. Sınıf	79	4.01	1.05	.30	.824
	2. Sınıf	67	3.91	1.13		
	3. Sınıf	88	3.86	1.26		
	4. Sınıf	91	3.85	1.25		
Ev ile ilgili görev ve sorumluluklar	1. Sınıf	79	4.02	1.22	2.04	.108
	2. Sınıf	67	4.64	3.65		
	3. Sınıf	88	3.89	1.25		
	4. Sınıf	91	4.03	1.13		
Ailede kararların alınması	1. Sınıf	79	4.10	1.27	.68	.564
	2. Sınıf	67	4.23	1.06		
	3. Sınıf	88	3.96	1.30		
	4. Sınıf	91	4.59	5.48		
Anne. baba ya da yakın akrabalarla ilişkiler	1. Sınıf	79	4.03	1.06	2.37	.070
	2. Sınıf	67	3.59	1.34		
	3. Sınıf	88	3.56	1.28		
	4. Sınıf	91	3.78	1.28		
Sosyal ilişkileri düzenleme	1. Sınıf	79	4.12	.99	1.72	.162
	2. Sınıf	67	4.10	.97		
	3. Sınıf	88	3.77	1.29		
	4. Sınıf	91	3.94	1.18		
Anne- baba olmayı öğrenme	1. Sınıf	79	4.18	1.24	.81	.488
	2. Sınıf	67	4.46	.91		
	3. Sınıf	88	4.23	1.14		
	4. Sınıf	91	4.25	1.15		
Boş zaman ilgi ve uğraşları	1. Sınıf	79	3.44	1.24	.69	.559
	2. Sınıf	67	3.47	1.07		
	3. Sınıf	88	3.23	1.33		
	4. Sınıf	91	3.28	1.28		

Eğitim Konuları	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	F	p
Eşler arasındaki bağlılığı geliştirme	1. Sınıf	79	5.02	5.76	1.31	.268
	2. Sınıf	67	4.35	.99		
	3. Sınıf	88	4.22	1.12		
	4. Sınıf	91	4.21	1.26		
Cinsel yaşam (cinsellik konusunda bilgi. cinsel sorunlar vb.)	1. Sınıf	79	3.77	1.19	1.20	.306
	2. Sınıf	67	3.59	1.34		
	3. Sınıf	88	3.47	1.38		
	4. Sınıf	91	4.30	5.51		
Öfke kontrolü	1. Sınıf	79	4.24	1.04	.53	.658
	2. Sınıf	67	4.13	1.19		
	3. Sınıf	88	4.03	1.29		
	4. Sınıf	91	4.20	1.09		
Boşanmayı önleme	1. Sınıf	79	4.37	.99	.43	.730
	2. Sınıf	67	4.29	1.07		
	3. Sınıf	88	4.21	1.21		
	4. Sınıf	91	4.19	1.28		
Evlilikle ilgili gerçekçi olmayan beklentileri fark etme ve bununla başa çıkabilme	1. Sınıf	79	4.26	1.09	.594	.619
	2. Sınıf	67	4.17	1.08		
	3. Sınıf	88	4.06	1.22		
	4. Sınıf	91	4.26	1.08		

4. TARTIŞMA VE YORUM

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı konusundaki bilgilerini artırmak için hangi kaynaklara başvurdukları, bu kaynakları ne derece yeterli olarak algıladıkları ve evlilik yaşantısı konusunda hangi konularda evlilik öncesi eğitime ihtiyaç duydukları incelenmiştir.

Araştırmada elde edilen bulgulardan üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı ile ilgili bilgileri çoğunlukla yakın çevrelerindeki arkadaşları ile evlilikle ilgili duygu düşünce ve yaşantılarını karşılıklı paylaşarak ya da kendi anne babaları ya da yakın çevrelerindeki evlilik yaşantılarını gözlemleyerek edindikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin evlilikle ilgili bilgilerini daha çok çevrelerindeki önemli kişilerin evlilik yaşantılarına bağlı olarak yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu araştırma bulgularına dayalı olarak üniversite yıllarında da gençler üzerinde akran grubunun etkisinin devam ettiği ve arkadaşların en önemli sosyal destek kaynağı olarak kaldığı söylenebilir. Silliman ve Schumm (2004) ve Silliman ve ark., (1992) da bu araştırmanın sonuçlarını destekler

nitelikte, ergenlerin evlilik yaşantısıyla ilgili bilgileri edinmek için arkadaşlarına başvurduklarını bulmuşlardır.

Araştırmada öğrencilerin televizyon programlarındaki rol modellerini gözlemleyerek ya da evlilik yaşantılarını izleyerek bilgi edindikleri anlaşılmaktadır. Televizyon programlarının gençler arasındaki izlenme oranları düşünüldüğünde yayınlanan programların içeriğinin bireyler üzerindeki etkisi açısından oldukça önemlidir. Bu konuda ülkemizde lise öğrencileri üzerine yapılan bir araştırmada gençlerin televizyonlardaki yerli dizilerden etkilendiği, araştırmaya katılan her üç denekten ikisinin yerli dizilerdeki dizi kahramanları ya da temel karakterleri model aldıkları bulunmuştur (Erjem ve Çağlayandereli, 2006). Gençlerin izlenen dizilerdeki rol modellerinin düşünce duygu ve davranış biçimlerini içselleştirmeleri onların evlilik yaşantısı ile ilgili rol algıları, evlilik ya da eşten beklentilerini şekillendirdikleri söylenebilir. Bu aynı zamanda gençler tarafından bilgi kaynağı olarak görülen televizyon programlarının eğitim amacıyla da kullanılabileceğini göstermektedir. Bu amaçla televizyonlarda gençlerin izledikleri saatlerde evlilik yaşantısı ile ilgili değişik konuların yer aldığı öğretici programlara

da yer verilebilir.

Bu araştırmada çalışmaya katılan gençlerin çoğu literatürde yer alan diğer çalışmaların sonuçları ile tutarlı bir şekilde (Duncan ve ark., 1996; Martin ve ark., 2003; Silliman ve ark., 1992) evlilik öncesi eğitim alma konusunda istekli oldukları bulunmuştur. Bu bulgu onların evlilik öncesi bir eğitime katılma konusunda olumlu bir tutum içinde olduklarını göstermektedir. Araştırmada ayrıca kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre evlilik öncesi eğitim alma konusunda daha olumlu bir tutum içinde olduklarını ve erkek öğrencilere göre pek çok konuda, özellikle de stresle başa çıkmayı öğrenme, çatışma çözme, sosyal ilişkileri düzenleme, problem çözme ve öfke kontrolü gibi doğrudan ilişkinin kalitesini artırmaya yönelik becerilerde ve boşanmayı önlemede daha fazla eğitim almak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Silliman ve Schumm (1989) ve Duncan ve ark.'nın (1996) bulguları da bu araştırmanın sonuçları destekler nitelikte kızların eğitim alma isteklilik düzeyini yüksek bulmuşlardır. Şen (2009) evlenmek üzere yetkili kurumlara başvuran nişanlı çiftlerin evlilik öncesi eğitim konusundaki eğitim ihtiyaçlarını incelediği araştırmada kadınların evlilik ve iletişim, sorun çözme ile ilgili kitapları erkeklerden daha fazla okuduklarını, ayrıca evlilik öncesi eğitimin faydasına daha fazla inandıklarını bulmuştur.

Literatürde de kadınların erkeklere göre daha fazla yardım arama davranışında buldukları (Öyekçin, 2008; Özgüven ve Sayıl, 1999; Ünal ve ark., 2001), yardım almaya ilişkin daha olumlu bir tutuma sahip oldukları (Kalkan ve Odacı, 2005; Leong ve Zachar, 1999; Türküm, 1999, Türküm 2001) ve kendilerini daha fazla açtıkları (Napier, 1978) belirtilmektedir. Cinsiyet rolü üzerinde yapılan diğer çalışmalarda da erkeklerin incinebilirlik ve duygusallığı kadınlığa ait özellikler olarak değerlendirdikleri, çare aramayı güçsüzlük olarak saydıkları için kadınlardan daha az düzeyde psikiyatrik yardım aradıkları bilinmektedir (Akt., Kaya ve Ünal, 2006).

Silliman ve ark., (1992) bu araştırmanın bulguları ile benzer şekilde gençlerin evlilik öncesi eğitimi sözlü,

nişanlı ya da ciddi bir ilişkileri varken almak istediklerini bulmuştur. Aynı zamanda Duncan ve ark.'nın (1996) bulguları da bu araştırmanın sonuçlarını destekler nitelikte, gençlerin kısa süreli programları tercih ettiklerini belirlemiştir. Özellikle 4 saat ve daha az saatte uygulanacak programlara ilgi duymuşlardır. Bu bulgu ileride gençlere yönelik düzenlenecek evlilik öncesi eğitim programlarının daha çok kısa süreli programlar olarak düzenlenmesini düşündürmektedir. Ancak bu araştırmada, Duncan ve ark.'nın (1996) araştırmasından farklı olarak bireysel yardım talebinde bulunmuşlardır. Bunun bir nedeni gençlerin ilişkileri ile ilgili sorunlarını ve beklentilerini bireysel danışmada grup ortamına göre daha kolay ve güvenli şekilde ifade edebileceklerini düşüncelerinden kaynaklanmış olabilir.

Ayrıca araştırma Koval'ın (1992) bulguları ile tutarlı bir şekilde öğrencilerin en fazla çiftler arasındaki bağılılığı geliştirme, iletişim becerilerini geliştirme, anne baba olmayı öğrenme ve boşanmayı önleme konularında eğitim almak istedikleri belirlenmiştir (Akt., Duncan ve ark., 1996). İlişki geliştirme programlarının yapısı, içeriği, kimlerle yapıldığı ve gerçekleştirilen uygulamalar bakımından farklılıkları olsa da; bu programlarının çoğu ilişkiyi korumak amacıyla beceri kazandırma eğitimlerine daha fazla yer vermektedir. Programların, bağılılıkla ilgili beklentileri değiştirme, ana-babalığa geçiş ve ilişkinin sağlıklı devam ettirilmesi için çiftlere iletişim ve çatışma çözme becerilerini öğretmek gibi amaçlara da yer verilmektedir (Christensen ve Heavey, 1999).

Bu araştırma üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Bu öğrenci grubunun kendi yaş gruplarındaki tüm gençleri temsil etmeleri mümkün değildir. Bu nedenle ileride yapılacak çalışmalarda daha geniş örneklem grupları ve farklı popülasyondan gençler de dahil edilerek tekrarlanmasında yarar vardır. Ayrıca hem yurtdışında hem de ülkemizde evlilik öncesi eğitim programları daha çok evliliğe hazırlanmakta olan nişanlı çiftlere ya uzun süreli ilişkileri olan üniversite öğrencilerine dönük olarak yapılmaktadır. Ancak ülkemizde özellikle kırsal kesimde kadınların evlenme yaşı düşük olduğundan evlilik öncesi eğitimlerin liseye devam eden öğrencilere de verilmesi gerekliliği ortaya

çıkılmaktadır. Bu nedenle ileriki çalışmalarda liseye devam eden öğrencilerin, evliliğe ne düzeyde hazır oldukları ve bu konuda hangi tür bir yardıma ihtiyaç duydukları, bu yardımın içeriğinin nasıl olması gerektiğine ilişkin görüş ve önerileri araştırılmalıdır. Araştırmada ayrıca anne-

babanın boşanmış olması, ailede çatışma sıklığının ve ailede fiziksel şiddetin olması gibi gençlerin, kendi aile yapısına ilişkin değişkenlerin evlilik öncesi eğitim ihtiyaçları ya da evlilik öncesi yardım arama davranışları üzerindeki etkisi araştırılabilir.

KAYNAKLAR

Bagarozzi, D. A., Bagarozzi, J. I., Anderson, S. A., ve Pollane, L. (1984). "Premarital Education Training Sequence (PETS): A 3-year Follow-up of Experimental Study". *Journal of Counseling and Development*, 63, 91-100.

Butler, M. H., ve Wampler, K. S. (1999). "A Meta Analytic Update of Research on the Couple Communication Program". *American Journal of Family Therapy*, 27, 223-237.

Christensen, A., ve Heavey, C.L. (1999). "Intervention for Couples". *Annual Review of Psychology*, 50:165-190.

Devlet Bakanlığı Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı. (1998). III. Aile Şurası.

Duncan, S.F., Box, G. ve Silliman, B. (1996). "Racial and Gender Effects on Perceptions of Marriage Preparation Programs among College-Educated Young Adults". *Family Relations*, 45(1), 80-90.

Erjem, Y. ve Çağlayandereli, M. (2006). "Televizyon ve Gençlik: Yerli Dizilerin Gençlerin Model Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi". *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(1), 15-30.

Ersanlı, K. ve Kalkan, M. (2003). "Evlilik İlişisini Geliştirme Programının Evli Çiftlerin Evlilik İlişkilerini Değerlendirmelerine Etkisi". *Psikiyatri Psikoloji Psiko-farmakoloji Dergisi*, 11(3), 219-226.

Ersanlı, E. (2007). *Evlilik İlişkilerinde Eşlerin Akılcı Olmayan İnançlarıyla Baş Etmelerinde Bilişsel Davranışçı Yaklaşımına Dayalı Evlilik İlişisini Geliştirme Programının Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ondokuzmayıs Üniversitesi, Samsun.

Hendrix, H., ve Hunt, H. (1999). *Imago Relationship Therapy: Creating A Conscious Marriage or Relationship*, Berger, R., and Hannah M. T. (Eds.), *Preventive approaches in couples therapy* (ss. 169-196). Philadelphia: Brunner/Mazel, Inc.

Kalkan, M. (2002). *Evlilik İlişisini Geliştirme Programının, Programa Katılan Eşlerin Evlilik Uyumu Üzerindeki Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ondokuzmayıs Üniversitesi, Samsun.

Kalkan, M. ve Ercüment, E. (2008). "Bilişsel-Davranışçı Yaklaşımına Dayalı Evlilik İlişisini Geliştirme Programının Evli Bireylerin Evlilik Uyumuna Etkisi". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 8(3), 963-986.

Kalkan, M. ve Ersanlı, E. (2009). "The Effects of the Cognitive-Behavioral Marriage Enrichment Program on the Dysfunctional Attitudes of Couples". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 129-135.

Kalkan, M. ve Odacı, H. (2005). "Gender and Sex Role in Relation With Attitudes Toward Seeking Psychological Help". *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(22).

Kaya, Y. ve Ünal, S. (2006). "Psikotik Bir Hastalık Durumunu Açıklama ve Çare Arama Davranışında Cinsiyetin Rolü". *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 7, 197-203.

L'abate, L. (1999). *Structured Enrichment and Distance Writing for Couple*. Berger, R., and Hannah M. T. (Eds.), *Preventive Approaches in Couples Therapy* (ss. 106-124). Philadelphia: Brunner/Mazel, Inc.

Leong, F. ve Zachar, P. (1999). "Gender and Opinions About Mental Illness as Predictors of Attitudes Toward Seeking Professional Psychological Help". *British Journal of Guidance and Counseling*, 27(1), 123-132.

Long, E. C. J., Angera, J. J., Carter, S. J., Nakamoto, M., ve Kalso, M. (1999). "Understanding the One You Love: A Longitudinal Assessment of an Empathy Training Program for Couples in Romantic Relationships". *Family Relations*, 48(3), 235-242.

Markman, H. J., Floyd, F. J., Stanley, S. M., ve Storaasli, R. D. (1988). "Prevention of Marital Distress: A Longitudinal Investigation". *Journal of Counseling and Clinical Psychology*, 56(2), 210-217.

Martin, P. D., Specter, G., Martin, M. ve Martin, D. (2003). "Expressed Attitudes of Adolescents Toward Marriage and Family Life". *Adolescence*, 38(150), 359-367.

Miller, S., ve Sherrard, P. A. D. (1999). *Couple Communication: A System for Equipping Partners to Talk, Listen and Resolve Conflicts Effectively*, Berger, R., and Hannah M. T. (Eds.), *Preventive approaches in couples therapy* (ss. 125-149). Philadelphia: Brunner/Mazel, Inc.

Napier, A. Y. (1978). "The Rejection-Intrusion Pattern: A Central Family Dynamic". *Journal of Marriage and Family Counseling*, 4, 5-12.

Ondaş, B. (2007). *Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Ve Eş Seçimi İle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.*

Öyekçin, D.G. (2008). "Bir Devlet Hastanesi Psikiyatri Kliniğine Bir Yıl İçinde Başvuran Olguların Sosyo-Demografik Özellikleri ve Psikiyatrik Tanı Dağılımı". *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 9, 39-43.

Özabacı, N. (2004). *Evlilik Öncesi İlişkiler*, Yavuzer H. (Ed.), *Evlilik Okulu* (ss. 39-53), İstanbul: Remzi Yayınevi.

Özgülven, H.D., ve Sayıl, I. (1999). "Ankara Üniversitesi Kriz Merkezine Bir Yıl Süresince Başvuran Yeni Vakaların Sorun Alanları ve Tanılarına Göre Değerlendirilmesi". *Kriz Dergisi*, 7, 7-13.

Sevim-Aydemir, S. (1996). *Transaksiyonel Analize Dayalı Bir Eğitim Programının Evli Çiftlerin Ego Durumları Ve Evlilik Yaşamlarına İlişkin Bazı Değişkenlere Etkisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.*

Shumate, S. G. (1997). *The Effect of A Committed Relationship Training on Marital Expectation and Communication Styles of Young Adults*. Unpublished Doctoral Dissertation, The University of North Carolina, Greensboro.

Silliman, B. ve Schumm, W.R. (1989). "Topics of Interest in Premarital Counseling: Client's Views". *Journal of Sex and Marital Therapy*, 15, 199-206.

Silliman, B., Schumm, W.R. ve Jurich, A. (1992). "Young Adults' Preferences for Premarital Preparation Program Designs: An Exploratory Study". *Contemporary Family Therapy*, 14(1), 89-100.

Silliman, B., ve Schumn, W. R. (2004). "Adolescent Perceptions of Marriage and Premarital Couples Education". *Family Relations*, 53, 513-520.

Stanley, S. M., Blumberg, S. L. ve Markman, H. J. (1999). *Helping Couples Fight for Their Marriages: The PREP Approach*, Preventive Approaches in Couples Therapy Berger, R., and Hannah M. T. (Eds.), *Preventive approaches in couples therapy* (ss. 279-303). Philadelphia: Brunner/Mazel, Inc.

Sürerbiçer, F.S. (2008). *Boşanmış Bireylerin Deneyimlerine Göre Evlilik Eğitimi Gereksinimi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.*

Şen, B. (2009). *Evlenmek üzere başvuruda bulunan bir grup nişanlı çiftin evlilik ve "evlilik öncesi çift eğitimi"ne ilişkin bilgi, görüş ve değerlendirmeleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.*

Şenel-Günayer, H. (2004). *Eş Seçimi Kararı*. Yavuzer H. (Ed.), *Evlilik okulu* (ss. 53-67), İstanbul:Remzi Yayınevi.

Türkiye İstatistik Kurumu (2009). *Evlenme ve Boşanma İstatistikleri*. TÜİK Haber Bülteni 108 (25 Haziran, 2009), <http://www.tuik.gov.tr>.

Türküm, S. (1999). *Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutumları ve Kendini Açma Eğilimleri*, IV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Türküm, S. (2001). "Stresle Başa Çıkma Biçimi, İyimserlik, Bilişsel Çarpıtma Düzeyleri ve Psikolojik

Yardım Almaya İlişkin Tutumlar Arasındaki İlişkiler: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma". Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1(2), 1-16.

Ünal, S., Özcan, Y., Emul, H.M., Çekem, A.B., Elbozan, H.B. ve Sezer, Ö. (2001). "Hastalık Açıklama Modeli ve Çare Arama Davranışı". Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2(4), 222-229.

Yalçın, İ. (2010). İlişki Geliştirme Programının Üniversite Öğrencilerinin İlişki Doyum Düzeylerine Etkisi.

Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Yılmaz, T. (2009) Evlilik öncesi ilişkileri geliştirme programının çiftlerin ilişki doyum düzeylerine etkisi, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

Zoost, B.V. (1973). "Premarital Communication Skills Education with University Students". Family Coordinator, 22(2), 187-191.